

दिनांक ६-१२-२० ३५२११ स्त्री द्वितीय वर्ष, विषय व्याकरण
 ग्रन्थ शिक्षण मंत्राली, स. वा. विभाग:

१- सन्धि - सन्धिर्वातोर्लट् लट् ल्यागे तिल्लमि इति ल्त्नेण
 त्रिपु प्रत्यये अत्रुवन्ध लोपे च। सार्वधातु म सं ज्ञापाम्
 शपिप्रवाधे सन्धादिभ्यः २१म् इति ल्त्नेण २१म् प्रत्यये अत्रुवन्ध
 लोपे, सन्ध न ध् त् इति गीत। मव स्तथो द्येः इति र्त्ने
 त्रिपु इत्यस्य त्मास्त् स्थान धमापदे २। पूर्व धमास्त् स्थाने
 ज २त्वे। अथ सन्ध न ध् त् अट् सुलोड्नुम् व्यवायेषि इति पाठे
 सन्धादि इति सिद्धम्।

२- सन्धः - सन्धिर्वातोर्लट् लट् ल्यागे तिल्लमि इति ल्त्नेण
 तस् प्रत्यये। सार्वधातु म सं ज्ञापाम् शपिप्रवाधे सन्धादिभ्यः
 २१म् इति २१म् प्रत्यये, अत्रुवन्ध लोपे। सन्ध न ध् तस् इति
 गीत। मव स्तथो द्येः इति त्मास्त् स्थान धमापदे २।
 मव स्तथो द्येः इति त्मास्त् स्थाने ज २त्वे। अथ सन्ध न ध् त्
 अट् सुलोड्नुम् व्यवायेषि इति पाठे सन्धादि इति सिद्धम्।
 तथा २१सो र ललोपः इति र्त्नेण नमारस्त् न २त्वे अत्रुवन्ध लोपे
 सन्धस्य इति २१धा सस्य सत्त्वे विसर्गे सन्धः इति सिद्धम्।

३- सन्धादिभ्यः २१म् अत्यस्य सन्ध विशिष्टरूपेण व्याख्या मायः

उदा - अत्रुवन्धस्य सन्धस्य सन्धादिभ्यः इत्यत्र ज २त्वे नष्टम्।
 साधुत्वे च सौतेत्वे हेतुः अत्रुवन्धः २१म् २१सो र ललोपः इति
 सि शेषणायां ननु सार्वधातु म सं ज्ञापाम् पालाभावात्, इत्यस्य प्रवृ
 त्तायेषु इति।

४- सन्धः - सन्धिर्वातोर्लट् लट् ल्यागे तिल्लमि इति ल्त्नेण तस् प्रत्यये
 सार्वधातु म सं ज्ञापाम् शपिप्रवाधे सन्धादिभ्यः २१म् इति २१म् प्रत्यये
 अत्रुवन्ध लोपे। सन्ध न ध् तस् इत्यवस्थायां २१सो र ललोपः इत्यत्र अत्रुवन्ध
 लोपे मव स्तथोः तस्त् सन्धादिभ्यः नमारस्त् न २त्वे अत्रुवन्ध
 मलोड्नुम् इति धमास्त् स्थाने ज २त्वे द्मास्त्, अत्रुवन्धस्य
 धमिपरसवणः इति विसवर्णे सन्धे मरो मलि सवर्णे इति द्मास्त् लोपे
 सन्ध लोपे विसर्गे सन्धः इति लोपाभावे सन्धः इति
 रूपं प्रवर्ति।

अत्रुवन्धस्य
 एसा प्रो व्याकरण
 ११०५ सं. म. वि.
 सुवासेना प्रार्थना